

УДК 364.4:355.48

Гноєвой Ю.Г.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Війна стала серйозним викликом для системи соціального забезпечення в Україні. Особливо гостро постало питання реабілітації наркозалежних осіб, які залишилися без належної медико-соціальної допомоги. Руйнування інфраструктури, брак кваліфікованих спеціалістів, обмеженість ресурсів та психологічний тиск зумовили зростання рівня вживання психоактивних речовин серед населення, а також ускладнили процес ресоціалізації осіб, які проходили лікування. Значна частина наркозалежних осіб опинилася серед вимушено переміщених осіб (ВПО), що спричинило нові труднощі, пов'язані з адаптацією до нового середовища, пошуком підтримки та можливостей для інтеграції. У таких умовах особливо важливим стає переосмислення підходів до реабілітації та соціального супроводу наркозалежних.

Через бойові дії частина спеціалізованих установ була зруйнована або евакуйована, а ті, що залишилися, відчувають значне навантаження. Недостатність державного фінансування та нестача ресурсів обмежують можливості повноцінного лікування та реабілітації. Програми ЗПТ, які дозволяють пацієнтам уникати нелегального споживання наркотиків, стали менш доступними через проблеми з логістикою, нестачу медикаментів та руйнування медичних закладів. Війна посилює стрес, депресію, тривожні стани та пост-

травматичний стресовий розлад (ПТСР), що є додатковими тригерами повернення до вживання наркотичних речовин. Багато наркозалежних не отримують необхідної психосоціальної підтримки. Попри існування волонтерських ініціатив і приватних реабілітаційних програм, відсутність централізованого управління та загальнонаціональної стратегії ускладнює процес допомоги наркозалежним. Частина наркозалежних осіб опинилася в інших регіонах або за кордоном без належного доступу до реабілітаційних послуг. Це спричинило труднощі з пошуком житла, роботи та відсутністю соціальної підтримки, що підвищує ризик рецидиву [2, с. 34].

Війна не лише погіршила ситуацію для тих, хто вже перебуває у процесі реабілітації, а й сприяє зростанню кількості нових наркозалежних, зокрема серед військовослужбовців, внутрішньо переміщених осіб та населення, що перебуває під постійним стресом. Втрата доступу до медичних та соціальних послуг, соціальна ізоляція та економічні труднощі ще більше ускладнюють процес відновлення [1, с. 56]. У цьому контексті особливої уваги потребує розробка та впровадження нових підходів до реабілітації, які враховують специфіку воєнного періоду, а також координація між державними органами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Вирішення цих проблем є критично важливим для збереження здоров'я нації та забезпечення ефективної соціальної інтеграції осіб, що борються з наркотичною залежністю. Соціальна реабілітація наркозалежних в умовах воєнного стану вимагає нових підходів та комплексних рішень. Важливо забезпечити доступність реабілітаційних послуг, посилити психосоціальну підтримку, а також створити умови для інтеграції наркозалежних у суспільство. Координація зусиль держави, громадських організацій та міжнародних партнерів є ключовим фактором у подоланні викликів, спричинених війною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мацегора Я. В. Профілактика вживання психоактивних речовин військовослужбовцями : практ. посіб. / Я. В. Мацегора, О. С. Колесніченко, І. І. Приходько. – Харків : НА НГУ, 2021. – 184 с.
2. Кулик І. В. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / І. В. Кулик. – Івано-Франківськ : НАІР, 2020. – 236 с.